

Om - Vilhelm Gammelby Jensen

Nedfældet i 2020 af Uffe Gammelby Jensen (søn)
- på grundlag af egne erindringer, samt interview
foretaget i 1993 af Marie Louise fra Beder-Malling Egnsarkiv.

1973

Vilhelm, 1905 – 2001. Gift med Helga Svinth i 1939 i Vildbjerg kirke.

Børn: 3 drenge, 1942, 1945, 1949.

Vilhelms stamtræ er vedhæftet som bilag.

Baggrund

Vilhelms morfar, Jens Mikkelsen (1824 – 1881) deltog i krigen 1864. Ved den skæbnesvangre tilbagetrækning i februar 1864 faldt han uheldigt ned fra en kanon. Det endte med at et ben måtte amputeres, og blev erstattet af et træben.

Hjemkommet fra krigen åbnede han Mallings første butik, en høkerbutik. Det var ca. 1865. Det blev starten på familiens liv som handelsfolk.

Vilhelms far, Frederik Kristian Jensen, var født på "Sondrup Mark" ved Hundslund i 1855.

I året 1883 drog den 28-årige Frederik Kristian fra Sondrup til Malling. Her traf han den purunge Ane Marie Jensen. De blev forelskede, - og hun gravid. De blev gift samme år – hun 17 år.

De boede hos Ane Maries forældre på Bredgade i Malling.

Huset lå på hjørnet af Gl. Østergaardsvej.

Det blev nedrevet ca. 1959. (Adressen ville være Bredgade 52)

Det var familiens oprindelige hus.

Foto: B-M Egnsarkiv

Frederik Kristian ernærede sig som skrædder.

Dvs. omkringrejsende skrædder. Han tog ud på gårdene og var der en uge eller to, sammen med en svend og et par lærlinge indtil gårdejereren og hans familie, samt folkeholdet alle havde fået syet nyt tøj.

Skrædderiet gik godt, - allerede i 1887 var Frederik Kristian i stand til at bygge huset på det andet hjørne af Gl. Østergaardsvej.

(huset med manufakturforretningen). Bredgade 50.

Dette hus blev Vilhelms barndomshjem.

I det oprindelige hus ("nr. 52") var der gang i den – i slutningen af 1800-tallet.

Vilhelms mormor (Ane Nielsen) var meget foretagsom.

Om lørdagen omdannede hun høkerforretningen til beværtning, og der blev holdt fest, samt solgt øl og brændevin. Hun hyrede musikanter som spillede til sang og dans. Så gik fadet rundt, og gæsterne lagde mønter i. Efter sådan en aften kunne fadet være fyldt helt op.

Det gik så godt, at hun i 1902 kunne opføre det høje hus overfor familiens andre huse.

Ane Marie og Frederik Kristian fik flere børn, - børneflokket øgedes. Drengebørnene fik mellemnavnet "Gammelby". - I 1905 blev huset udvidet med spiret og den sydlige del.

Samme år blev Vilhelm født som nr. 9 ud af i alt 11 levendefødte børn.

Vilhelms opvækst

Som så mange andre kom Vilhelm tidligt ud at tjene. På hvilken gård? – det vides ikke.

På sessionen lød ordren fra sessionslægen: Lille – hjulbenet – platfodet – kasseret!

Som 18-årig kom Vilhelm i lære.

Det var i "Magasin du Nord" i Kolind på Djursland. Han var der 1923 – 27.

Lønnen var ringe, men han fik kost og logi. I fritiden spillede de unge fodbold. Det var noget Vilhelm kunne li´.

I løbet af læretiden købte Vilhelm en motorcykel. Erhvervelse af kørekort samt indregistrering af motorcyklen skulle foregå i Grenå. Han måtte køre fra Kolind til Grenå, og skulle bare sætte et papskilt med et nummer på motorcyklen, så kunne formaliteterne ordnes ved ankomst. Så nemt blev den sag klaret. (Motorcyklen var en Omega Jap.)

I Malling drev Frederik Kristian manufakturforretningen med succes. Da Vilhelm var udlært blev han ansat ved sin far. Han var ansat der fra 1927 indtil 1936, hvor han selv overtog forretningen.

Genforeningsstenen i Egelund

Vilhelm overværede da stenen kom på en blokvogn fra Odder, med hesteforspand. Stenen vejer 12 tons. Det var noget af en bedrift at flytte den fra Odder til Egelund. Det foregik i 1921

Det lille køkken i Egelund

Vilhelms forældre deltog i opførelsen af det lille køkken. I flere år (i 1920'erne) var det et yndet søndags-udflugtsmål for Mallings borgere, som bryggede kaffe og the i det lille hus.

Familiebesøg i Malling 1929 – her foran manufakturforretningen:

Til venstre Vilhelm, 24 år. Øverst "patriarken" Frederik Kristian, 74 år.

En anden Mallingborger, Børge Leth, skrev senere bl. a. dette om sin barndom:

Bydreng

Hos Manufakturhandler Gammelby Jensen var ejeren Chr. Jensen meget aktiv og sammen med sønnen Vilhelm Gammelby Jensen, drev de den anerkendte forretning.

Hos dem var jeg bydreng i længere tid. Om aftenen blev der fremstillet "Murersokker" i baglokalet til butikken, de blev også kaldt "Filtsocker", og blev brugt til at skåne strømperne når man brugte træsko og gummistøvler. Mit job bestod i at afklippe løse tråde og bundte sokkerne sammen. Når arbejdet var forbi, samledes vi alle om et veldækket kaffebord. De havde alle tiders husbestyrerinde, som bagte de dejligste kringler og kager.

Læs Børge Leths erindringer på www.bedermallingarkiv.dk

Fodbold

Vilhelm lærte at spille fodbold i Kolind. Da han kom tilbage til Malling lykkedes det ham at samle et hold unge spillere som nød spillet sammen.

Nogle år forinden havde Laurs Jacobsen foræret lyst-anlægget Egelund til Malling Håndværker- og Borgerforening.

I anlægget var der en lysning hvorpå der kunne spilles fodbold på en ret lille fodboldbane.

Det var Vilhelm der var initiativtager og holdleder i alle 9 år i perioden 1927 – 36.

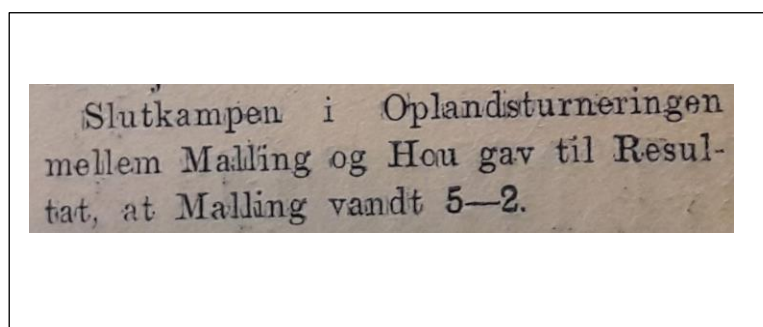
De unge havde ingen penge, så der blev ikke opkrævet kontingent.

De kaldte sig "Malling Boldklub".

Af egen lomme betalte Vilhelm klubbens første fodbold. Han sørgede for at de deltog i "Oplandsturneringen" som blev organiseret af "Frem", Odders fodboldklub.

Oplandsturneringen gik ud på at klubberne i landsbyerne nord for Odder spillede mod hinanden.

Ligeledes med klubberne i landsbyerne syd for Odder. Til sidst skulle de to gruppevindere spille en slutkamp (= finale). Det lykkedes for Malling-holdet at vinde turneringen i 1927, 1928 og 1929, og de vandt dermed den eftertragtede pokal til ejendom.

Odde Avis oktober 1929

Vilhelm ca. 1929

Vilhelm fortalte den lille anekdote, at da de kørte hjem fra finalen i 1929, så kørte bilens køler varm. Men det var der råd for. De brugte simpelthen pokalen til at hente frisk kildevand fra Assedrupbækken, og så kunne de komme hjem. Det morede de sig over længe.

Pokalen samlede støv i stuen i Bredgade i 10 – 15 år. Husbestyrerinderne var trætte af at støve den af, og den blev derfor foræret til Malling Kro, hvor den i mange år stod i et vitrineskab i balsalen. Siden ved ingen hvor den blev af.

Det var et stort ønske at få fodboldbanen udvidet. De fik lovning fra Malling Håndværker- og Borgerforening om betaling for køb af det nødvendige jordareal. Derefter tog Vilhelm og elektriker Leth ud til Kristiansen på Vejlgården og fik aftalt købet. Købesummen androg 1.300 kr. Det foregik i 1930.

Herefter gik et større planeringsarbejde i gang. De unge knoklede i månedsvis med at planere, og vognmand Mikkil Nielsen stillede beredvilligt - og uden betaling - med sin lastbil og kørte læs efter læs fra det ene hjørne til det andet.

Hos købmand Torstensen var der en kommis som spillede på Mallings hold da de vandt pokalen. "Maffe" blev han kaldt, han hed Alfred Hansen. Han var dygtig. Så dygtig, at han blev lokket til at spille for Odder. Da han senere kom på landsholdet tog Odder æren for det. Men det var nu altså i Malling Boldklub at han begyndte sin fodboldkarriere.

Guldbryllup

Vilhelms forældre holdt guldbryllup i 1933. Det foregik på Afholdshotellet (senere omdannet til Malling Bio). Der deltog ca. 200 gæster.

Vilhelms far (Frederik Kristian) blev udnævnt til Æresborger af Malling Håndværker- og Borgerforening.

Guldbryllup 1933 Ane Marie og Frederik Kristian Jensen

Sommerfester

I 1950'erne blev der flere gange afholdt sommerfester i Egelund. Der var mange festlige indslag.

Bl. a. en fodbold opvisningskamp med medlemmer af Malling Håndværker og Borgerforening mod et pigehold.

Malling Håndværker og
Borgerforenings hold
Ca. 1953
Vilhelm nederst til højre.

Foto
B-M Egnarkiv

Fugleskydning

Vilhelm var en habil skytte. I 1950'erne deltog han gerne i den årlige fugleskydning.

Han skød flere plader ned, - og vandt en del præmier, og ramte også når han skød for andre.

Der skete nemlig det, at som dagen skred frem, blev stemningen mere og mere munter. Derfor blev det aktuelt (og tilladt) at lade Vilhelm skyde for sig. Han drak kun sodavand.

Der foregik ved Klondyke ved Ajstrup strand.

Til Fugleskydning
Vilhelm midt i billedet.

Foto fra Egnsfilm 1950

Forretninger

Da Vilhelm overtog forretningen i Malling i 1936 var den i god gænge. Så god, at Vilhelm allerede i 1938 overtog forretningen "Rask Handel" i Guldsmedgade 27 i Aarhus.

Hans forretningsidé var at købe billigt, og sælge billigt. Og dermed hurtig omsætning, altså "Rask Handel". Samme år købte han sin første Opel Olympia. Trofastheden til Opel varede i 40 år.

I 1939 blev han gift med Helga (min mor). De bosatte sig i en lejlighed i Hans Broges gade i Aarhus. Herfra kunne de passe forretningen i Guldsmedgade, medens forretningen i Malling blev passet af et bestyrerpar, indtil 1945.

Trods generel varemangel under krigen forstod han at sikre sig leverancer, og drev dygtigt sine forretninger. Han cyklede en gang ugentligt til Malling med nye varer, da benzin ikke kunne skaffes.

Der var rationerede varer, og så var der "Bukkevarer". Bukkevarer var efterspurgt, da det var varer som gik uden om rationeringen. Varerne lå under disken, og ekspedienten skulle bukke sig for at finde dem frem.

I slutningen af krigen blev Vilhelms forretning Guldsmedgade 27 udbombet som et led i Schalburgtaget.

Vilhelm var underforsikret, og fik kun en ringe erstatning.

"Katastrofens omfang

Ejendommen nr. 27 var fuldstændigt prisgivet flammerne, men heldigvis fik beboerne reddet sig ud. Værre gik det i gadens anden ende, hvor ejendommene 3-9 også brændte. Her boede der ca. 50 mennesker og desværre nåede alle ikke ud".

Tekst og foto: Den Gamle By.

Senere i 1945 købte han ejendommen Guldsmedgade 40 som han ejede indtil 1999, og hvorfra han drev sin butik "Rask Handel".

Samme år flyttede familien til det fædrene hus i Malling (Bredgade 50), og Vilhelm tog i årene fremover dagligt på arbejde i Guldsmedgade.

I 1947 overtog han, sammen med sin svigerinde, forretningen "Tempo" på Fælledvej i København.

I efterkrigsårene var Vilhelm så plaget af årlige "torskegilder" at han i 1951 besluttede at flytte ud af Beder-Malling kommune, og ind i en lejlighed ovenover forretningen i Guldsmedgade. Vi boede der ca. 6 måneder. Beder-Malling kommune mistede et års skat fra en af sine større skatteydere. Derefter kom der ro på, fra den lokale ligningskommission.

Op gennem 1950'erne gik det bare fremad. Vilhelm opkøbte flere mindre trikotageforretninger, ofte når indehaveren skulle på pension. Nogle af forretningerne fortsatte han driften af, andre blev lukket og restvarelageret flyttet over. En overgang havde han driften af flere mindre trikotageforretninger rundt om i Aarhus, samt et engros firma.

I 1950'erne var fredag aftener meget travle i forretningen i Malling, der var åbent til kl. 20.

Problemet var, at de mange småhandlende havde tiden imod sig, i længden kunne de ikke klare konkurrencen fra supermarkederne. Det være sig købmænd, slagtere, bagere, og altså også trikotageforretninger.

Vilhelms forretninger :

- Malling, Bredgade 50. (incl. ejendommen)
- Rask Handel, Guldsmedgade 40, Aarhus (incl. ejendommen)
- Tempo, Fælledvej 18, København
- Hammerum, Ny Munkegade 22 (incl. ejendommen)
- Solgården, Silkeborgvej, Aarhus
- Jens Olsen & søns Eftf, St. Paulsgade, Aarhus. (En gros)
- Getex, Nørre Allé 96, Aarhus
- P.V. Christensen (Damehjørnet), Torvet 2, Odder

Vilhelm var især skarp til indkøbene. Utallige er de gange hvor han med tom bil kørte afsted til Ikast, Hammerum og Herning, for så om aftenen at returnere med så meget tøj at det ind imellem kunne knibe med plads til at styre bilen. Han gjorde særligt gode indkøb ved partivarer eller 2. sorteringsvarer, altså med småfejl. Så kunne han sælge ganske billigt. Fabrikkerne kendte hans politik: Kontant betaling, her og nu. Ingen kreditrisiko. Det hjalp til endnu bedre priser.

Vi skal også lige skænke en tanke på hvilken tid det foregik i. I 1940'erne og 50'erne var der varemangel. Det ændrede sig i løbet af 1960'erne og 70'erne og tiden derefter, og til nu hvor der er overflod af varer af enhver art.

Jeg husker særligt disse **indkøb**:

Phildargarn i 1960'erne. Fransk garn fra Paris. I årevis læssede han garn ud til 1,99 pr. nøgle. Kunderne fik garn lagt til side så de altid fik samme indfarvning. Men prisen steg, og for at klemme indkøbsprisen måtte han købe større og større partier. Jeg husker særligt et helt lastvognslæs af garn som vognmanden læssede af i haven i Malling. Så fik vi alle travlt med at få det i hus før en evt. regnbyge. Det var flotte garner i alle tænkelige farver. Til sidst kunne han ikke holde salgsprisen nede, men måtte sætte prisen op til 2,09 kr. – Salget døde fuldstændigt, - så var den æra forbi.

Salg af **damelingeri**, elastiske roll-on og panties. Salgspris 9,95 kr. Det var en kæmpe salgssucces i flere år

Natkjoler i brushed nylon, samt Ole Lukøje modeller. Salgspris 19,95 – en meget populær vare.

Kjoler fra Laminette i Ikast. Flotte designs i nylon, de solgte bare godt. 29,95 kr.

En gang var han blevet tilkaldt til et konkursbo i Vejle. Kurator skulle sælge et kæmpe parti **metervarer**, altså store ruller med stof. Vilhelm fik partiet meget favorabelt, og kunne sælge pr. meter til meget kundevenlige priser. Meget blev skåret op og solgt som stofrester. I kældrene havde vi stofruller allevegne, og salget stod på i mindst 25 år

Dette er blot et lille, lille udpluk, - listen er meget, meget lang.

Igen blev Vilhelm slået tilbage til "Start".

I Guldsmedgade havde han udlejet et mindre butikslokale til en radioforretning. Til nytår 1962/63 besluttede indehaveren at sælge fyrværkeri. Desværre gik det galt, og hele ejendommen stod i flammer. Igen var Vilhelm underforsikret.

Han kom økonomisk på fode, og i 1971 overtog han forretningen "P. W. Christensen" på Torvet i Odder. Forretningen fik navnet "Damehjørnet", senere ændret til "Lise G" i forbindelse med overdragelse til svigerdatteren.

I 1975 måtte han lukke forretningen i Malling grundet Helgas sygdom.

Guldbryllup 1989

Aarhus Pigeband ved Guldbrylluppet

Helga og Vilhelm

Privatlivet

Jeg husker min far som en beskeden, stille slider der nok skulle nå sine mål. Han blandede sig ikke i det offentlige liv i Malling. Arbejdet fyldte meget, og fritiden var sparsom. Flid og sparsommelighed var nøgleord for ham.

At gå på restaurant eller bo på hotel var langt fra hans verden. Enhver tjent krone skulle geninvesteres i nye varer.

De havde ikke nogen stor omgangskreds i Malling. Til gengæld var familien stor, og de holdt gerne fast i familiens traditioner.

Al den tid jeg kan huske, var min far på arbejde ca. 10 timer dagligt, mandag til lørdag.

Han gik *altid* i skræddersyet habit. De nye til brug i forretningen. De mere slidte habitter til søndagsbrug eller arbejde, såsom at fyre varmekedlen op med papemballager så vi børn kunne få et gratis søndagsbad. Om sommeren *kunne* han godt finde på at tage jakken af.

Min far røg ikke, og drak heller ikke. Han fortalte, at som ung i Kolind, havde han drukket noget hjemmelavet brændevin, som ødelagde hans mavesæk. Resten af livet måtte han skåne sin mave, bl. a. med kun at spise lyst rugbrød.

Min far holdt meget af at spille kort, især "indianer" whist. Det var altid spændende, og mangen er de gange hvor det lykkedes ham at vinde med nogle virkelig sløje kort.

I de tidlige år kunne vi drenge undertiden godt tænke os lidt flere lomme penge. Men hurtigt fik vi lært lektien – Fars motto: *"Enhver sine fornøjelser for sine penge"*. Den sved....

Ferier

Som selvstændig har man ikke ret til ferie.

På initiativ af min mors tvillingsøster og hendes mand, kom de dog på campingtur til Middelhavet. Den første tur gik til Italien. Det var i 1956. Det var ret exceptionelt at rejse så langt på det tidspunkt. Også selvom det foregik med 4 voksne i en VW-boble.

Allerede året efter, i 1957, kom vi selv afsted, far, mor og tre drenge. Også på camping, i telt.

Ferien varede 2 uger, og det tog 4-5 dage hver vej til Middelhavet. Det var kun min far der kunne føre bilen. Turene blev gentaget i 1959, 1962 og 1965.

Det var en kæmpeoplevelse for os drenge, noget som andre blot kunne drømme om.

At opleve Middelhavet, - opleve den evige sne i alperne.....og meget, meget mere. Fantastisk.

Noget der gjorde stort indtryk, var den enorme ødelæggelse af Hamburg. Der var ruiner så langt øjet rakte, - km efter km.

Sygdom

Som nævnt blev forretningen i Malling lukket i 1975 på grund af Helgas sygdom.

Vilhelm var da 70 år. Han fortsatte med dagligt at passe sin forretning i Guldsmedgade.

Han har altid sagt: "Jeg fortsætter med at arbejde til jeg ligger der". Det kom til at passe.

På det personlige plan var det vanskelige år, da han også skulle passe sin syge hustru.

Helga døde i 1994.

Ungdomsbander

Nu skal vi helt frem til 1998. Nogle unge lømler fandt ud af at de kunne komme til nemme penge ved at tømme kasseapparatet i Guldsmedgade for kontanter. Vilhelm var da 93 år gammel, og kunne ikke gøre modstand.

Da det gentog sig i flere omgange tog han den beslutning at sælge ejendommen i Guldsmedgade.

Ophør med "Rask Handel" i Guldsmedgade

Sidste dag – juni 1999. Forretningen blev åbnet i 1945, altså i drift i 54 år.

Genåbning af forretningen i Malling – oktober 1999

Lokalhistorisk Kalender 2000

Beder-Malling Egnsarkiv

Vilhelm blev landskendt da han genåbnede forretningen i Malling, 93 år gammel.

Aviser og ugeblade interviewede og skrev om ham. TV var på besøg og lavede indslag.

Han blev kendt som Danmarks ældste forretningsmand, og hans forretning blev kendt på det omfattende og historiske varelager. Han kunne levere varer som for længst var udgået alle andre steder.

I hans sidste år var han ramt af et stadigt svindende syn. Han havde vanskeligt ved at skelne værdien af de pengesedler der gik over disken. Men varerne vidste han, hvor de skulle findes.

I den genåbnede forretning fik han ca. 2 år. Pludselig en morgen i oktober 2001 var det slut. Vilhelm døde 95 år gammel.

En epoke var forbi.

Han startede igen som 93-årig

FORRETNINGSMAND: Vilhelm Gammelby Jensen, Malling - kendt fra Rask Handel i Århus - er død

MANUFATURHANDLER Vilhelm Gammelby Jensen, Malling, er død, knapt 96 år.

Vilhelm Gammelby Jensen skabte sensation, ikke mindst i mediernes, da han i en alder af 93 genåbnede sin manufakturforretning i Malling. Han gav den gang udtryk for, at han ønskede at arbejde til den allersidste dag i sit liv og således blev hans drøm virkelighed.

Vilhelm Gammelby Jensen låste som sædvanligt sin forretning af efter lukketid sidste lørdag og sov stille ind tidligt mandag morgen i det barndomshjem, som han var så tæt knyttet til hele livet.

Vilhelm Gam-

melby Jensen er måske mest kendt fra de seks årtier, hvor han drev Rask Handel i Guldsmedgade i Århus. Han havde et stort handelstalent og kunne skaffe alt. Mange husmødre har i tidens løb fået de mest specielle ønsker opfyldt, når det gjaldt en bestemt knap, underkjole eller andre manufakturvarer. Hvis ikke lige Vilhelm Gammelby Jensen havde tingene på lager, vidste han, hvor han skulle skaffe dem.

HAN VAR en nobel og agtværdig mand, præsentabel og diplomatisk i sin fremtoning. Han gik aldrig på kompromis, når det gjaldt service. Han var indbegrebet af den perfekte handelsmand, og ingen kunne hamle op med hans enorme flid og ar-

bejds moral. Manufakturhandelen i Bredgade kunne snildt indrettes til lokalhistorisk museum. Men nu har Vilhelm Gammelby Jensens ånd forladt denne verden og en æra er dermed slut.

Vilhelm Gammelby Jensen voksede op som den næst yngste i en børneflokk med 14. Hans mor var en driftig kvinde, der havde travlt med at gøre forretninger i den manufakturhandel, som forældrene drev i Vilhelm Gammelby Jensens barndomshjem. Han voksede op som et lille for sømt barn, men lærte snart at klare sig selv.

Han stod i lære i Magasin du Nord i Kolind. En lang række tilfældigheder og en særlig sans for gode forretninger gjorde sit til, at Vilhelm Gammelby Jensen kunne opbygge et lille privat manufakturimperium.

Det er fakta, at han var en yderst beskedne mand, som lagde stor ære i at være til gavn for

samfundet og familien.

Hustruen Helga betød uendeligt meget, og parret har fungeret som hinandens bedste sparringspartnere både professionelt og privat lige til den dag, hun døde.

PÅ DET sportslige plan var Vilhelm Gammelby Jensen en af de allerstørste støtter.

Han var en af foregangsmandene bag det, der nu kendes som Egelund Idrætscenter og primus motor bag Malling Boldklub og fodboldaktiviteterne i byen.

Han var med til at skaffe og ved håndkraft rydde og planere det stykke jord, som i dag rummer nogle af Egelunds boldbaner.

Vilhelm Gammelby Jensen var elsket og æret ikke mindst hos sine tre sønner, svigerdøtre samt børnebørn og oldebørn, som stod ham så nært. *E.d.P.*

Vilhelm Gammelby Jensen fotograferet sidste år i Malling. Her drev han forretning, indtil sin død.

FOTO: MARTIN BALLUND

Aarhus Onsdag. Foto Martin Ballund, Tekst E.d.P.

000 000 000

Uddrag fra JP Aarhus maj 1999 – tekst Steffen Olesen :

Det begyndte i 1938:

Lange-Ras og Billig-Peter

»En dag løb jeg på Lange-Ras, som ejede manufakturhandelen Rask Handel i Guldsmedgade 27, og Billig-Peter, der drev en lynlås-forretning i Frederiksgade. Det var et par festlige herrer, der gerne bøjede armen og spillede kort i arbejdstiden. De spurgte, om jeg ville gå i kompagniskab med dem, så vi i fællesskab kunne drive Rask Handel. Det sagde jeg ja til,« fortæller Vilhelm Gammelby Jensen.

Men da de tre kompagnoner skulle forhandle en ny huslejekontrakt på plads, kunne de ikke blive enige med ejeren om huslejen.

»Hun forlangte 3.400 kr. om året, og det mente Lange-Ras var alt for dyrt. Han ville kun betale 1.800 kr. Men jeg syntes altså, at 3.400 kr. var billigt og så spurgte jeg de to andre, om de kunne acceptere, at jeg sagde "top," overtog forretningen, og drev den videre som enejer.

Overraskende svarede gutterne ja, og jeg fik også indføjret i aftalen, at vi skulle slå plat og krone om

navnet "Rask Handel" samt telefonen i forretningen. Jeg vandt retten til begge dele, og som min første gerning ansatte jeg selvfølgelig både Lange-Ras og Billig-Peter.

Købte engrosfirma

Siden har jeg haft mit daglige virke i Guldsmedgade,« fortæller han.

Senere åbnede han endnu tre manufakturforretninger, og i 1954 købte manufakturhandleren, for den dengang formidable sum på 125.000 kr., et konkursramt engrosfirma på Skt. Pauls Kirkeplads.

»Det var gode år. Hvert år rejste jeg til København tredje juledag, hvor de store grossister altid holdt udsalg. Jeg købte enorme mængder af herreskjorter til halvanden krone stykket og alpehuer, der var gået af mode, kostede kun ti øre. Blebukser sikrede jeg mig for 19 øre, mens jeg fik presset murersokker til mandfolk helt ned i otte øre parret,« erindrings Vilhelm Gammelby Jensen.

Forretning i ruiner

Kort før krigens afslutning i 1945 blev det meste af Guldsmedgade jævnet med jorden i forbindelse med Schalburtag-bomber.

»Det skete den 22. februar og min forretning lå i ruiner. Jeg købte derfor en af de ejendomme på den anden side af gaden, der overlevede tyskernes grusomme handlinger,« forklarer Gammelby Jensen.

Der i nr. 40 har Rask Handel så ligget siden, men nu er ejendommen solgt. Vilhelm Gammelby skal være ude af sin forretning og lejligheden ovenpå den 15. juni, men han glæder sig til at vende hjem til Malling og sit barndomshjem.

Han er overbevist om, at han ikke kommer til at savne Guldsmedgade.

»Alene i 1997 blev jeg udsat for overfald og røveri 11 gange. Efter jeg mistede min kone for fem år siden, har jeg længtes efter at komme hjem, og jeg er glad for, at det sker, mens jeg stadig er frisk,« siger den ukuelige manufakturhandler.

Stamtræ for Vilhelm Gammelby JENSEN

